

Motion till riksdagen 2019/20:1678

av **Betty Malmberg (M)**

Kapaciteten i elnäten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kapaciteten i elnäten i södra Sverige måste stärkas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en analys av den situation som har uppstått och vilka lärdomar som kan dras av detta bör tillställas riksdagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att energiomställning och tillväxt hotas om elleveranserna inte kan tryggas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förutsättningarna för att korta ned tillståndsprocessen bör ses över när det gäller byggnation av infrastruktur som har stort samhällsekonomiskt intresse, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Allt oftare läser vi om energiföretag som inte kan leverera el till nya eller utökade etableringar då de inte kan garantera kapaciteten i näten. Detta är en oacceptabel utveckling, och omfattande investeringar i kraftnäten krävs. Det gäller framför allt i södra Sverige. Bara under september månad har till exempel Trelleborg måst tacka nej till en nyetablering av en större industri, en investering värd miljarder och 300 arbetstillfällen. Likaså möttes ett annat företag som ville utöka sin produktion i Ystad också av ett negativt besked. Detta är en utveckling som slår hårt mot Sveriges konkurrenskraft, industri och arbetsmarknad.

Intressant i sammanhanget är en undersökning som Svenskt Näringsliv i Skåne gjorde nyligen. Av den framkom att 60 procent av företagen planerar att göra en investering i verksamheten de kommande tre åren, och över 40 procent av de som svarade säger att mer tillgång på elkraft är en förutsättning för att investeringarna ska kunna genomföras.

Problemet för kapacitetsbristen i södra Sverige är att det för närvarande inte går att överföra tillräckligt med el från norr. Att lägga ner fungerande kärnkraftverk i syd, med kvarvarande teknisk livslängd, späder onekligen på problemen. Frågan är också vad som händer med elleveranserna om det skulle uppstå produktionsproblem i vinter på kvarvarande kärnkraftverk. Kunskapen om det som styr balansen på ledningsnäten, det vill säga fysikens lagar, måste öka bland beslutsfattare.

Svenska kraftnät, som ansvarar för stamnäten, har uttalat att nya nät till södra Sverige inte kommer att bli tillgängliga förrän 2026. Som lök på laxen har Svenska kraftnäts bygge av Sydvästlänken blivit flera år försenat. Detta är anmärkningsvärt och hotar på allvar både energiomställning och tillväxt.

För att komma till rätta med den kapacitetsbrist som råder i elområde 4 bör det utredas vilka baskraftkällor som kan vara lämpliga i området och hur stora de bör vara för att återfå nätstabilitet.

När det gäller nybyggnation eller förstärkning av kraftledningar är det också ett problem att tillståndsprocessen kan bli mycket långvarig på grund av att överklaganden kan lämnas in i flera skeenden till olika instanser. Detta trots att ett mycket stort samhällsintresse föreligger. I dessa fall behöver en mer ändamålsenlig, rättssäker och effektiv tillståndsprocess kunna användas. Detta är särskilt viktigt då det ibland kan vara stora investeringar som Sverige riskerar att gå miste om då tillståndsprocesserna tillåts dra ut på tiden.

Investeringar som skapar tillväxt, arbetstillfällen och utveckling är av stor betydelse för vårt land. Därför är det, liksom i exemplen ovan, illa att både Västmanlands och Sörmlands län har måst tacka nej till nyinvesteringar i serverhallar på grund av kapacitetsbrist i elnäten, kapacitetsbrist som inte har kunnat åtgärdas inom tillräckligt kort tid till följd av att tillståndsprocesserna inte har varit nog effektiva.

Det är beklagligt att vi från politiken har tillåtit att utvecklingen fått gå så långt. En analys om den situation som har uppstått och vilka lärdomar som kan dras av detta bör därför snarast tillställas riksdagen. Läget känns tröstlöst men måste likväl prioriteras för att kunna garantera svensk välfärd. Detta måste riksdagen ge regeringen tillkänna.

Betty Malmberg (M)